

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via
Regia Ad Perfectionem**

Nieremberg, Juan Eusebio

Antverpiae, 1644

Capvt XXXIII. Quantoperè peccatum mortale odisse nos, & detestari oporteat; utpote quod divinæ voluntati præcipuè directeq[ue] adversatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46802)

CAPVT XXXIII. 361

famulos honorare consuevit miraculis,
Deus frequenter patefecit.

CAPVT XXXIII.

*Quantopere Peccatum Mortale odisse nos, &
detestari oporteat; utpote quòd Divina Vo-
luntati præcipuè directèq; adversatur.*

Firmum istud constansque propositum
& decretum, Dei in omnibus imple-
di voluntatem, & illa Sanctorum sollicitu-
do perpetua, atque inexsaturabilia eidem
placendi desideria, satis produunt ac testan-
tur insitum penitens & iniustum animis eo-
rum peccati odium; propterea quòd è
diametro illud divinæ se opponat volun-
tati: ita ut argumentum hoc præcipuè sui
parte laborare, mutilumque esse & im-
perfectum videatur, nisi de ipsius quoque
peccati gravitate damnisque breviter disse-
ram, quantumque divino illud beneplaci-
to contrarium sit atque adversum; præfer-
tim cum repetita harum rerum considera-
tio nemini, quantumcumque perfecto, ob-
esse possit; verum prodesse potius, ut cum
S. Petro, (a) totâ vitâ suâ defleat molestiam
illam, quam unico forsân momento Con-
ditori aliquando suo & Redemptori exhi-
buit,

Q
a M. Marulus lib. 4. cap. 10. qui citat S. Cle-
mentis Recognitiones.

buit, atque ut eam ipsam, qualibuscumque valet, obsequiis compenset.

Peccatum mortale ex natura sua rectæ rationi usque eò adversatur, ut nulla res alia equè illi contraria aut sit, aut esse, cogitandòve fingi possit; damnosius omnino ac perniciosius illud committenti, quàm ipse Infernus, quantumvis peccator unico tantummodo momento ejusmodi culpæ reus viveret. Abominatur Deus & sancti Angeli peccatum super omnia: malum est malorum omnium maximum, summa miseria, infelicitas extrema, dedecus turpissimum, quod ipsum quātò certius testatiusque est, tantò faciliùs (prò dolor!) obliviscuntur id homines: & cùm percelli deberent ac exhorrescere, recordantes unum unicum ex toto humano genere reperiri, qui in tantum malum calamitatenique incideret, ut vel semel peccare posset; non modò hoc non faciunt, sed peccati mortalis sibi consci, etiam lectum petere nihil reformidant. Quare ut horrore aliquem execrandi hujus infinitique mali cōcipiamus; maximopere conducēt Considerationes, quas subjungo.

Meditare itaque, ô homo, quàm detestabilis sit malitia peccati, etiam unici, tametsi neque prohibitum illud fuisset, neque Infernus

C A P V T XXXIII. 363

fernus ei puniendo paratus esset. Sola rationis naturalis luce præditi Philosophi complures, (a) judicârunt peccatum, ob solam suam fœditatem, ullius boni præsentis vel possibilis causâ, committi non debere, imo vitæ prius, quàm illius cõmittendi, periculum adeundum: quoniam peculiariter adversatur naturæ, rationi, ac dignitati hominis, qui, *imago & gloria Dei*, b) per peccatum *similis fit jumentis insipientibus*, (c) prorsus *sicut equus & mulus*, quibus nõ est intellectus: (d) atque ea causâ est, cur tenebras ament improbi, in secreto peccaturi, quòd facinorum ipsõsmet suorum pudeat. Hæc peccati turpitude tãta est, ut S. Ansel. dicat: *Si hinc Peccati pudorem, & illinc cernerem Inferni horrorem, & necessario uni illorum haberem immergi, prius me in Infernũ mergerem, quàm Peccatũ in me immitterem. Mallẽ enim purus à Peccato, & innocens Gehennã intrare, quàm Peccati sorde pollutus, Calorum regna tenere:*

Q 2

tenere:

a Plato, Cicero, Stoi. i, Epictetus diversis locis. Seneca epist. 88. 97. & alibi. Vide Plutarchum, in Demetrio, Lipsium in Manuuct. ad Stoic. Philosoph. lib. 1. cap. 13. & eruditissimu. n Raynaudum in tessellato Opere de Virtutibus & vitiis lib. 1. sect. 2. cap. 1.
 b 1. Corinth. 11. v. 7. c Psalm. 48, v. 21.
 d Psalm. 31, v. 9.

tenere: cū cōstet, solos malos in Inferno torqueri, & solos bonos in caelesti beatitudine foveri. (a)

Peccatum mortale injuria est adversus Deum ipsum: ideoque pro malo infinite tibi noxio habere illud debes. Injuria quævis hōc major censetur, quò offendens vilior, & offensus est dignior. Quis verò tu es, qui immensum Deum offendisti, si cum toto te mundo componas? Orbis hic universus, cælo comparatus, punctum est: cælum autem quantum quantum, Deo collatum, quid est aliud quàm nihil? & quis est Deus, quem tu offēdis? Dominus *omnipotens, (b)* in cujus conspectu *columna celi contremiscunt, & pavent ad nutum ejus, (c)* & *sub quo curvantur qui portant orbem; (d)* Majestas, Bonitas, Sapientia, Auctoritas infinita,

a est S. Anselmi de similitud. Caput 190. Similes aliorum sensus leges apud Philippum D'oultreman in Pædagogo Christiano. part. 1. c. 2. ubi Peccatum Mortale pulchrè depingit, uti & in Rogo damnatorum P. Drexel. c. 14. & 15. Volumine integro (Malū summi mali inscribitur) P. Ioan. Pelecyus, & lib. 13. de perfect. divinis c. 26. & seq. more suo, id est, planè & doctè R. P. Leonar. Lessius: cujus uti habemus libros de Summo Bono, utinam perinde extarēt, quos meditabatur, de Summo Malo. & Genes. 17. v. 1. & passim alibi.

c Job. 26. v. 11. *d* Job 9. v. 13.

C A P V T XXXIII. 365

infinita, Quòd si itaque adeò tu vilis es, ut puncto, hoc est, terræ comparatus, nihil sis, Deus autem tam immensus; sequitur, offensæ in ipsum à te admissæ gravitatem esse infinitã, contemptumque & despectum turpissimum, quo major aliquis nec esse, nec cogitari possit.

Injuria porrò ista, quâ Deum peccando afficis, non est injuria qualiscumque; utpote, quæ Deo honorem suum, ipsamque vitam parat eripere, illum interficere, & quâ potest, discerpere, conculcare, & annihilare. Atque hoc modo dicit S. Bernardus, quòd cum peccatur, *ipsum, quantum in ipsa est, Deum perimit voluntas propria. Omnino enim vellet, Deum peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut ea nescire. Vult ergo eum non esse Deum, quæ, quantum in ipsâ est, vult eum aut impotentem, aut injustum esse, aut insipientem. Crudelis planè & omnino execranda malitia, quæ Dei potentiam, justitiam, sapientiam perire desiderat.* (a)

Vide deinde, quid peccatum fecerit in ipsis Angelis, nobilissimis totius universi creaturis, quos in cælo Deus creaverat, multisque supernaturalibus donis liberalissimè

Q 3

EXOR-

• S. Bern. ser. 3. de Resurrect. mihi pag. 38.

exornaverat. Simulatque unicum illi cogitationis mortalis peccatum admiserūt; eodem temporis momento, omnibus ornamentis suis spoliati, ad inferos præcipitati, èque Angelis Dæmones facti sunt. Stupendum enim vero malum esse necessum est, quod in creaturis longè optimis, tam inopinatos peperit effectus. Quid diceres, quæso, si mille Reges uno ordine in crucem sublato aspiceres? Infandum utique scelus concepisse oportuit, cujus gratia talibus nulla facta fuerit. Verùm quantulum istud est, ad interitum prope innumerabilium spirituum, multis partibus præstatorum; quorum nempe vel unus aliquis mille Imperatoribus fortior sit & potentior? Si mare melleum, unicâ fellis guttâ in illud illapsâ, totum amarescere cerneremus; quantam huic guttulæ vim atque efficientiam tribueremus? Unica, ut sic dicam, peccati guttula ubi Angelos asperfit; Deum vehementer ad eò exacerbavit, ut tanta illa bona, quibus eisdem ditaverat, ipsi deinceps placere, aut à gravissimis pœnis, & quam celerrimè exigendis, nullo illum modo abstinere potuerint. Fuit profectò vis illa maxima, quæ unico velut ictu, altissimas istas Cedros, *plantatas in domo Domini.*

ni.

C A P V T XXXIII. 367

ni, (a) & in deliciis Paradisi Dei sui, (b) collocatas, radicitus extirpavit. (c)

Adam primus noster parens, dilectus à Deo, innumerisque item naturæ ac gratiæ donis locupletatus, caput & princeps humani generis, eò quòd unicum lethale ingluviei peccatum admisisset; turpiter mox gratiâ, originali justitiâ, totque aliis felicissimi illius statûs prærogativis exutus, cumque insigni ignominia Paradiso pulsus, ad perpetuum exilium, ad mortem corporis & animæ, miseriasque æternas ac temporales, cum omni posteritate sua, damnatus fuit. Quidquid in orbe malorû reperitur, id hujus peccati pœna est: ab hoc morbi, bella, pestes, tristitiæ, mortesque hominû, qui sunt, fuerunt, & erunt, qui innumerales conficiunt myriades, planè omnes existunt, usque eò unica subinde mortalis noxa, non unâ, sed infinitis mortibus castigari meretur. Concipe animo ingentè acervum & cumulum, ex hominum hæctenus mortuorû, & deinceps ad supremum usque judicii diè moriturosum, ossibus exstructû. bone Deus, quantam eam cladem stragem-

Q 4

que

a Psal. 91. v. 14. b Ezech. 28. v. 13. c. V. de Sulonium de Timore Dei lib. 1. cap. 4 & seqq. hæc bene edifferentem: item in Apparatu ad Annales sacros.

que fuisse oportet! & hanc tamen omnem accersivit unum unicum peccatum mortale. quamquam si, quidquid illud mali attulit corpori, id cum damnis, quæ ab eodem accepit anima, comparetur, rudis solum umbra est: tot quippe peccatum perdidit mactavitque animas, quot Adami filii, originariæ culpæ obnoxii, sunt concepti. Quis jam insanus venenum istud haurire audeat, cujus ea est efficacia, ut corpus & animam, non unius dumtaxat hominis, sed hominum planè omnium, crudelissimè interficiat & perimat? (a)

Angelorum & Adami peccata tam acriter punita fuerunt, quamvis iis, quibus nostra, circumstantiis non aggravarètur. Neque enim viderant profusum illi suâ causâ Sanguinem Filii Dei: adeoque non deliquerunt adversus Deum qui tot ipsos, quot nos, beneficis sibi obligaverat. Non peccarunt in Deum, qui propter illos factus erat Angelus, qui pro illorum salute guttam Sanguinis ullam sudaverat, illusus & mortuus fuerat. Nostra peccata immensum illorum culpæ præponderant, quòd commit-

a Vide iterum Salianum de Timore, lib. 5. fe è toto, & Annal. To. 1. anno 1. & Genes. cap. 3. addo Opus Morale P. Jacobi Lobbetii, & P. Georgii Rceb Prud. Christ, Motiva.

CAPVT XXXIII. 369

tantur in Deum, optimè de nobis meritum, qui propter nos homo factus, propter nos sanguinem fudit, & seipsum nobis in cibum donavit. Non sine ratione dixisse ferunt S. Augustinum: *Domine, qui tibi ob Creationis beneficium non seruit, Infernum ille meretur: sed qui tibi ob Redemptionis beneficium non seruit, novo illi Inferno opus est.*

(a) tamen si enim ex se peccatum, ejusmodi non esset, ut jam indicare cœpi, quia tamen summa est ingratitude adversus Christi sanguinem, mille iterumque mille mortibus expiari meretur.

Quod si cum plebejo alicui homini manus defecta esset, Rex potentissimus, ejusdem misertus, quod alium ejus juvandi modum non videret, suam sibi manum præcidi curaret, subdito suo donandam, ut sic duas hic manus haberet, quanta ista Regis foret bonitas? & quas non homo ille eidem gratias deberet? si deinde accideret, ut is eandem manum, quam à Rege recepisset, in ipsūmet Regem extenderet, eique impudentem alapham infringeret, aut pugione etiam confodere tentaret, qualis, obsecro, quamque inusitata malitiæ faci-

Q s nus

a S. August. apud Roder p. 2 tr. 7. cap. 1. sancti Viri verba Lector substituit, cum reperit.

nus istud foret? Statuat apud se quisque, quod supplicium hic talis proditor, perfidusque nebulo commereretur. Verumtamen quid sunt ista omnia, cum benignitate Dei nostri, malitiâque ingratitude nostræ, comparata? Non equidem unicam dumtaxat manum, sed omnem animæ corporisque vitam amiseramus, quando Christus non manum tantummodo, verum membra sua omnia, ipsamque adeò vitam suam, toto hoc mundo, quin cælo etiam, infinities pretiosiore, nobis donavit? idque ideo, ut *ne periremus, sed haberemus viam æternam.* (a) Nos tamen adeò flagitiosè ingrati sumus, ut ipsismet suis beneficiis illum offendamus, non solum manibus, & corde ab ipso nobis dato; neque corporis solum, sed ipsam quoque fidei vitam, quam ille nobis, vitæ propriæ impendio promeruit, malè utendo: ad peccandum scilicet abutendo cognitione illa, quam habemus de infinita ipsius misericordia & patientia; cui confisi tam multi peccârunt hætenus, quotidieque peccant. Ecquæ tandem ista est species impietatis? Quis ille incomprehensibilis, ac numquam cogitatæ malitiæ modus? Et cur non morimur præ pudore & dolore,

^a Ioan. 3. v. 16. & 1. Ioan. 4. v. 9.

C A P V T XXXIII. 371

& dolore, quòd adversus Deum tam bonum, tali ratione, nefarios nos proditores exhibuerimus?

Quàm præterea gravem eam esse oportet culpam, quæ æternis ignibus vindicatur? peccati scilicet malitia adeò est infinita, ut tormenta mortemque mereatur infinitam. Quamvis Deus summa sit suavitas, ipsaque mansuetudo, sine omni tamen commiserationis affectu, creaturas suas & opus manuum suarum æternis torreret incendiis conspiciatur: neque id bonitatis clementiæque defectu, sed ob summam admirabilemque peccati malitiam. Intimis profectò sensibus ipse tu commoverê, si, non jam dicam hominem, sed si vel canem aliquem, mediæ horæ spatio, in calcaria fornace ardere cerneret: tam stupenda tamen est peccati gravitas, ut tennerrima illa viscera misericordiæ Dei nostri, infinitumque eiusdem amorem impediatur, quo minùs ille, ad aspectum creaturæ suæ, inter ignes perpetuos morientis & viventis, quidquam moveatur, atque ut inferorum supplicia, minora etiam sint & leviora, quàm peccato debebantur.

Majorem fortasse, quàm ex dictis,

Q 6

hor-

horrorem concipies, Dei filium pro peccato non suo; sed alieno mortuum aspiciens. O horribilis malitia, quæ ipsam infinitam bonitatem, summamque optimi IESU innocentiam sic tractavit! Si Regem justissimum, Patremque benignissimum, in publico theatro, de unigenito filio suo, regnorumque omnium herede, capitale & crudele iudicium exercere videremus, atque si cum stupore cogitantibus nobis, quod tandem ipsius delictum facinusque improbissimum tragœdiæ usque eò luctuosæ causam dedisset? responderetur, ad mortem tali filio decernendam, parentem non propriam Regij juvenis, sed alienam culpam adductum esse, quis, quæso, noster de culpa istâ sensus iudiciumque futurum esset? aut quis non aliud quidvis, quam illius reus esse, dicere mallet? quonam ergo modo potest non contremiscere, quem premit & urget sanguis IESU Christi, qui reus est mortis ipsius? Vide, amabo, num exigui id sit momenti, quod fecisti, cum ideo Cruci affixus sit Servator mundi.

Considera insuper admirabilem illam mutationem, quam peccatum mortale adfert illud committenti. fit enim talis ex amico Dei ejusdem inimicus: ex filio Altissimi,
mi,

mi, mancipium Dæmonis: ex herede regni
 cælestis reus suppliciorum Inferni. Qui-
 cumque letaliter peccat, perdit jus quod
 obtinebat ad sempiternam gloriam: perdit
 gratiam, & quæcumque opera bona fecit,
 quæque eo in statu faciet: cum sit hostis
 Dei, qui ita peccatum odit, ut Ludovicus
 Blofius verè dixerit: *Si Virgo, qua Deum ge-
 nuit, & numquam offendit, peccasset mortali-
 ter, ac sine diuina contritione mortua esset, ipsa
 calum numquam obtinuisset, sed cum demoni-
 bus in Inferno cruciaretur.* (a) Dominus ille,
 qui suprema est bonitas, qui que intuetur &
 pascit omnes bestias agri, à peccatore ocu-
 los suos avertit, propter culpæ ipsius fœdi-
 tatem. Detestabilis enim vero iste peccati
 fructus est facientis, ut Deus & Angeli ho-
 minè, pro quo sanguis Domini IESU fusus
 est, ne eo quidem dignentur aspectu, quo
 serpentè & basiliscum, atque ut magis ille
 sit abominandus, quàm canis mortui cada-
 ver, vermes gravemque odorem exspirans.
 Quid tibi prodest pulchritudo: quid cor-

Q 7

poris

^a Blof. Monil. spirit. cap. 1. ad finem ex lib. 4.
 Reuelat. S. Birgittæ c. 7. Plurimum puto, ad pec-
 cati detestationem concipiendâ iuuabunt ejus
 quæ dixi P. Iacobi Saliani de Timore Dei, libri
 novem. Vide item de peccati tyrannide P. Ioan.
 Crombecium de studio perfectionis lib. 1. c. 25.

poris valetudo, si execrabilior fædiorque es, quàm virulentus bufo, & multi fortè Dæmones? Quid tandem horrebis, si ista detrimenta non horreas? Nihil nobis nocet, nisi solum peccatum: ideoque S. Chrysostomus dicebat, *Neminem lædi, nisi à seipso*, (a) quoniam si peccatum excipias, quod ex sua quis voluntate committit, ab re alia nulla metuere habeamus.

Circumstantiæ porrò & adjuncta tuorum peccatorum, mirum illa in modum augment & attollunt. Namque non semel, sed sæpissimè Redemptorem tuum offendisti: & postquam ille toties tibi delictum tuum cōdonaverat, repetivisti tu tamen illud, peccavisti que iterum, non coactus, sed spontè & voluntariè, velut si paucillum aquæ biberes, idque non absente Deo, sed in ipsius oculis & conspectu: non offensus ab illo, nisi fortè, quod pro te mortuus sit: non re aliqua tua, sed ipsismet divinis beneficiis: non ut alteri cuipiam Deo, sed ut hominibus, ipsique Dæmoni, ac fœdæ cupiditati desiderioque tuo placeres & satisfaceres: non pro regno æterno, sed ut illud perderes: neque adversus

Regem

^a Chrysost. Tomo 5. dissertatione singulari, & luculenta.

Regem qualemcumque, aut hominem malum, sed aduersus immortalem Deum. Gentilis si esses aut Maurus, haberes fortasse quod obtenderes; Christianus autem cum sis, quid tandem potes excusare? Iosephus & Susanna, antequam scirent Christum pro hominum salute mortem oppetivisse, mori elegerunt potius, quam delectationi turpi consentire. (a) attende igitur, quid te facere deceat, ut peccatum aliquod devites. Mori eo fine, parum est; quia Christus pro te, atque ut ne illum offenderes, prior ipse mortuus est, & quantulum hoc sit, ut animæ vitam serves, corporis amittere? Ex his omnibus collige & concipe odium, detestationemque peccati supra omnia detestabilia, decretum quoque æternum & constantissimum, rumpendi prius, quam Deum offendendi.

Addamus nunc aliquid de peccati medicina, atque ex huius summa necessitate, mali magnitudinem & gravitatem clarius perspiciamus. Ei tollendo finitum & creatum remedium nullum sufficiebat, eò quòd ex se peccatum esset immedicabile, præterquam Sanguine Unigeniti Filii Dei: in tantum, ut, nisi pretium offerretur

a Genes. cap. 39. v. 8. & Danielis 13. v. 22.

tur infinitum, vel pro unico solùm peccato, satisfieri nullo modo posset, ex quo colligitur, quàm immane illud malum sit, cui aliud minúsve pretiosum remedium prodesse nullum valuit, quàm præstita pro eo satisfactio pretiumque infinitum, quod nobis per sanctissima Sacramenta applicatur: ad quæ tamen ipsa, nisi Dei gratiâ adjuuto, nemini patet accessus, Peccare nos quidem possumus; at solis nostris viribus, è peccato emergere non possumus. Quis in puteum se præcipitet, unde nequeatevaderè? quis angustum subeat carcerem, clavemque alteri committat? Peccatum nempe, præterquam quòd malitiam habeat improbitatemque summam, ex se præterea est insanabile, solo curandum Christi Sanguine, & Dei misericordiâ: quæ prompta semper est ac facilis ad ignoscendum, manumque nobis porrigendam, dummodo sincerè doleamus. Verùm quia peccatis mederi præteritis, non est satis, sed futura quoque præveniendâ sunt & impediendâ; idcirco remedia aliquot, ad hoc opportuna, subministrabimus.

Primum est, Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ frequentare, etiamsi peccati gravioris conscientia te non arguat: propterea

prerea quòd horum mysteriorum crebriore usu confirmetur anima, ad tentationibus resistendum. Modus iste ac ratio imprimis utilis est; ut in gratia perseveremus. Siquis itaque propositum concepit non peccandi, eo solo ne sit contentus; sed media insuper ad hoc consequendum idonea adhibeat: quod nisi facit, de propositi ille sui valore plurimum sanè potest dubitare. Ut Toletum proficiscaris aut Hispaliin, haudquaquam sufficit id velle, sed in viam te des oportet: nam qui verè & seriò vult finem, media quoque, quibus ad illum pertingat, velle debet. Medium ad non peccandum, frequens est usurpatio sanctorum Sacramentorum: quam qui negligit, est quòd jurè sibi ille metuat.

Secundum, Occasiones fugere mundi que vanitates: quippe cùm natura virtusque nostra adeò infirma sit & imbecillis, magnum subimus periculum, si occasiones peccatorum non vitemus. Neque enim adjumenta tantùm & modi, ad perseverandum in gratia proficui, sunt usurpandi, sed obstacula quoque, quæ illam remorantur, tollenda: quod potissimum faciunt turbæ vitæ secularis, vanitates, deliciae, voluptates, ambitio, avaritia, & amor carnis. Sicui hoc difficile

ficile arduumque videatur, is velim magnitudinem attendat mali, quod optat persanare: intueatur idem lethalis peccati sceditatem, damna, & malitiam infinitam, quodque ad unicum dūtaxat. istiusmodi peccatum evitandum, tametsi illud vix admissum statim condonaretur, perparum quis faceret, etiam mille regna, & Orbis imperia, omne mundi aurum, mille cōmoditates, & mille, si haberet, vitas contemnendo. Credere porrò sibi que persuadere, adversus malum isthoc infinitum, profecturam diligentiam industriamque aliquam, nullo cum dolore molestiave conjunctam, istud profectò aliud non est, quam Deum, & Christi Sanguinem, animam suam, naturam omnem, ac rationem, cui peccatum adversatur, contemnere & aspernari.

Tertium, Oratio & lectio spiritualis: partim, quia oratione Dei gratia obtinetur: partim, quia eadem oratione & meditatione, cognitio æstimatioque rerum æternarum comparatur: quandoquidem omnis mali nostri fons & origo, neglectus est considerationis. *Desolatione*, ait Ieremias, *desolata est omnis terra; quia nullus est qui recogitet corde.* (a) Ecquis enim inveniatur, qui

a Ierem. 12. v. 12.

qui si, quid sit peccatum, verè comprehendat, ob illud patratum, dolore vehemènti non penitùs contabescat, cogitantiq̃ue illud adhuc committi à se posse, magnoperè exhorrescat? Lectio piorum librorum, qui fraudes & pericula detegunt, veritatemq̃ue patefaciunt, hanc considerationem non mediocriter adjuvat: cùm sæpè eveniat, ut ad orandum inhabiles, ad lectionem aptissimi simus, quòdque discursu nos & ratiocinatione proprià inter meditandum assecuturos desperabamus, id aliena legendo edoceamur.

Quartum, Summo studio omnia cavere peccata venialia. ita fiet, ut à lapsu in mortalia immunes simus: ideo quòd venialis noxa hominem disponat ad mortalem, uti gravis infirmitas ad mortem. Qui timorem Dei perdit in modico, paullatim illum quoque perdit in magno, & posteaquam assuevit anima voluntatem Dei violare in rebus parvis; idem, ubi se occasio dederit, in magnis itidem facere, parùm reformidat.

Quintum, Opera aliqua supererogationis, hoc est, plus quàm expressè imperatum sit, exsequi: ita ut nō sufficiat alicui, sola Dei præcepta & mandata, ad salutem omnino
necessa-

necessaria, observare, sed hoc ampliùs opera bona faciat, ad quæ non obligatur. Sunt enim doctissimi Theologi, (a) qui dicant, Eum, qui solam habeat voluntatem præcepta divina servandi, aliaque opera bona exercere nolit; ob manifestum in mortale peccatum labendi discrimen, de salute suâ periclitari.

Sextum, est consilium Spiritûs sancti: *Memorare novissima tua, & in æternum non peccabis.* (b) Etiam si immortales essemus, adeò tamen grande malum est peccatum, ut nec pro mille mundis sit faciendum: verum

a Sanchez in Opere morali lib. I. cap. 5. n. 4. Propositum, ait, committendi omnia venialia, quotquot se obtulerint; solaque mortalia vitandi, est mortale, quamvis contemptus desit. sed contrarium docet P. Granado in I. 2. controversiâ 6. de peccatis, tr. 2. disp. 6. & 7. ubi refert Doctores quosdam, docentes, Teneri Religiosum sub mortali, progredi in via perfectionis, etiã in rebus non obligatoriis. Auctorem Vitæ hoc innuere suspicor; Eum, qui non nisi præcepta Decalogi, aliaque graviter obligantia servare vellet, nihilque aliud boni agere; expositurum se periculo labendi gravius, non quidem præsentis & proximo, at saltèm remoto, ut vocant: ac proinde, licèt eâ voluntate seu proposito non peccaret mortaliter, versaretur tamen in discrimine sic peccandi.
c Eccl. 7. v. ult.

CAPVT XXIII. 381

verum mortales cum simus, & certi, nobis esse moriendum, quanta insania est, onus hoc intolerabile sibi metipsum imponere? Quis intelligens, se à peccato perpetrato mori mox posse, si quem adhuc sensum habet, Æternitatis periculum ultro adire velit? Multi subitanè morte intereunt: quodque tot aliis evenit, tibi quoque evenire queat. Mors te peccantem occupare potest, nullumque pœnitentiæ momētum concedere, & quid tum misero te fieret? Scimus aliquibus id usu venisse. Ergone salus tua tale negotium est, quod sic in casum dare liceat? At, Non id mihi accidet, dices tu fortè, dicebat hoc ipsum ille, cui accidit, Potest certè tibi quoque accidere: & fac ita esse, quid tunc remedii, ô infelicissime mortalium, habiturus esses? Non ea profectò res est Æternitas, quæ in tam præcipitem locum periculumque adducenda videatur. Et quis corpus suum, in vermes abiturum, intuens, sic illud fovebit, ut quo turpi hoc quadam & beluina voluptate perfruat, Christum Dominum iterum crucifigat; seque ipsum in Infernum præcipitet?

Mortis etiam memoria efficit, ut peccatum horreamus. si enim mors corporis censetur esse *terribilium omnium terribilissimum:*

simum: (a) quid erit mors animæ, hoc est, peccatum? Anima gratiâ Dei destituta, potius censenda est mortua, quàm corpus, vacuum animâ.

Iudicii verò supremi recordatio quem non à peccato deterreat? maximè quia die illâ tremendâ, ratio reddetur illi ipsi, quem offendimus, iudiciumque hoc eodem modo instituetur, quo Deum antè ipsimet iudicavimus, Mortali quippe peccato condemnamus Christum Dominum, illumque non Barabbæ, sed ipsi Lucifero postponimus. Potèstne indignius quidpiam, magisque abominandum & detestandum excogitari? quid respondebis, obsecro, quando tibi objicietur infinitus iste, quo obstrictus teneris, Dei amor, infinitaque ejusdem beneficia, & Sanguis Filii Dei, quem, ut Satanæ placeres, despiciatui habuisti, penitusque conculcasti? Prò nefas! Christianum hominem, eum qui pro ipso in Crucem actus est, Cruci rursus affigere, solum vt Dæmonibus, sanguinem suum.

a Aristoteles 3. Ethic. cap. 6. de quo ad fructum tuum vide Carthusiani Novissima lib. 1. art. 2. & seqq. Granatensis Ducem lib. 1. part. 1. cap. 7. & plures alios: sed & Io. Marianam nostrum, qui libris de morte & immortalitate, mortis bona prædicat.

CAPVT XX·XIII. 383

suum sitientibus, gratificetur? eundē, (uti S. Paullus loquitur, *(a)* *Filium Dei conculcare*, ut hostem ipsius exaltet? *Sanguinem* diuinum, sordidissime voluptatis gratiā, tamquam rem vilem abjectamque *pollutum ducere* & contemnere? Numquid hæ injuriæ istiusmodi sunt, propter quas ante se veri iustissimi que Iudicis tribunal meritissimò paveamus?

Memoria porrò inferorum ea est, quæ horrore comas erigat, totoque nos corpore perhorrescere faciat, cum peccatum letale, quamvis unicum malum sit gravius, quàm mille Inferni: aded, ut æterna prius supplicia sint subeunda, quàm puncto temporis uni tali peccato consentiendum. Parvumne istuc malum censeatur, quod tormentis æternis in immensum majus est? Infelicior ille est & miserabilior, qui unicā lætali noxâ fœdatam habet animam, quàm si corpus ipsius quotquot in Orco sunt Dæmones insiderent, eorumque singuli illis illud ignibus cruciarent, quibus simul dānati omnes torquentur. O prodigiosa mortalium cæcitas, qui tantorum incommodorū nullam planè habent rationem, atque uti non æstimant malum culpæ, ita neque ponderant malum pœnæ!

a Heb. 10. v. 19.

Aude.

Auderésne, ô homo, Inferni cruciatus horâ unicâ experiri? quomodo ergo in discrimen te conjicis, eos eternum sustinendi? Die medio, dentium aut calculi acutos dolores ferre non potes; & quamdiu Deus erit Deus, mala ferre vis omnia? Nôris velim, illos, qui in Inferno ardent, æquè parùm sibi olim persuasisse, eò se perventuros, hâcque persuasione inductos peccavisse: nunc tamē illi deceptos se, turpiter *erravisse*, (a) fatentur. Tibi, quæ singularis est Dei benignitas, tempus adhuc superest, aut de peccato dolendi, aut illud non committendi. Heu! quàm grave & noxium est, decipi ibi fallique, ubi de totâ agitur Æternitate! Aperi, quæso, oculos. Multi apud inferos ob unicum solùm peccatum plectuntur, tua verò delicta sunt multiplicia: & nõdum times? Non es equidem Angelis melior: nihilo-minus Lucifer, propter unicam, quam admisit, momentaneam noxam Diabolus factus est, eritque talis in sempiternum. O infelicem illum ac miserum, qui æternum numquam obtinebit finem suum, semperque desperabit id assequi, ad quod natus est! Os aliquod luxatum, quantum dolorem creat? quid ergo erit anima,

à fine

à fine suo in perpetuum exclusa? Si peccatum & Infernus aliud nihil mali afferrent, vel unum istud sanè quàm horrendum est.

Proderit similiter, gloriæ meminisse & felicitatis, quam peccando amittis. Congere omne mundi aurum, omnesque thesauros in unum cumulum; ac cogita, & hos & illud ad unum aliquem hominem pertinere. quid si jam opes has tantas unicus terræ motus hauriret? quanta ea jactura foret, quamque inexplicabile damnum, homini præsertim avaro & cupido? Verùm quid hoc est & quantulum, ad eum, qui momento unico, spontè & volens, universas cæli divitias amittit? Siquem manè Regem conspiceremus, eundemque vespere nudum adeò, ut ne vestem quidem haberet, corpori tegendo; quale id æstimaretur infortunium? Majus tamen est, hominem videre, qui manè heres regni cælorum, sub noctem nihil omnino reliquum habeat, ex Dei filio mutatus in mancipium Dæmonis. O stupidam hominum prodigalitatem! O insaniam! Nescio equidem, quo hanc rem nomine exprimam, quòd momento unico, idque ob delectationem putidissimam, voluptates deperdamus æternas. Nòstine,

R

mi

mi homo, quid dissipēs perdasque, quoties graviter peccas? Regnum perdis, ô bone! delicias perdis sempiternas: rem perdis, & titulum filii Dei: Deum perdis: perdis, ut breviter absolvam, quidquid perdi potest. Satin' sanus es? odistine te ipsum? num desperatus es, animumque penitus abiecasti? Redi, quæso, ad cor, & respice bona illa quæ parata habes, si Domino tuo IESU Christo fidelis fueris; respice pretiosum ejus Sanguinem, ideo profusum, ut te ad regnum suum, ad regnum opulentissimum, bonisque omnibus & æternis abundantissimum, perducatur.

Multum adhæc conducit, Opera bona, quæ facis, hoc animo Deo offerre, ne te in peccatum labi permittat, atque ab eo quamprimum liberet: præcipuo quodam zelo cavendo, necubi ipsum offendas; magnamque simul humilitatem, & de præteritis peccatis timorem conservando. Si viperam vestibus se tuis insinuasse vidisses, quam inde erepsisse, omnino nescires; mirè profectò angereris; atqui satis scimus, peccatum subisse animam nostram; expulsam esse, id verò perinde certum manifestumque non habemus; ut quid igitur, quasi in tuto sint omnia,

nia,

C A P V T X X X I I I . 385

nia , solutè adeò & negligenter salutem nostram curamus?

Magnam id quod dixi, excitare in nobis humilitatem deberet , ac sollicitudinem peccata nostra expiandi; tum operibus externis, cujusque statui & vitæ conditioni congruenter, tum etiam internis contritionis amorisque actibus, identidem repetendis: nam hoc ipsum proderit, ut à novis in illa lapsibus præservemur.

Advertendum denique est illud, à quibusdam Sanctis verè traditum. (a) Eum, qui sollicitus est in fratrum suorum & proximorum peccatis impediendis, plurimum juvari, ut suarummet noxarum veniam facilius impetret. In hoc itaque omne nostrum studium versetur oportet, ut nec ipsi Deum offendamus, nec alius id faciat, hūcque in finem, operum nostrorum meritum illi transcribamus. Excellentissima nempe occupatio est, hāc unā perpetuò curā distineri, ut omnes Dei impleant voluntatem, neque quisquam peccato quopiam eidem adverteretur. (b)

R 2

C A-

^a Proverb. 10. v. 125, Iacobi 5. v. ult. 1. Petri 4. v. 8. Vide Interpretes . & nominatim in postremum locum, A Lapide & doctissimum Lorinum. qui plures suggerit, ^b Vide Alph. Rodig. parte 3, tr. 1.